

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผู้วิจัยได้จำแนกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตระกูลภาษาเวียดนามและระบบเสียงภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ 2) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำลงท้ายในภาษาตระกูลต่างๆ ในแถบประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และ 3) ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียด

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตระกูลภาษาเวียดนามและระบบเสียงภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ

1. ตระกูลภาษาเวียดนาม

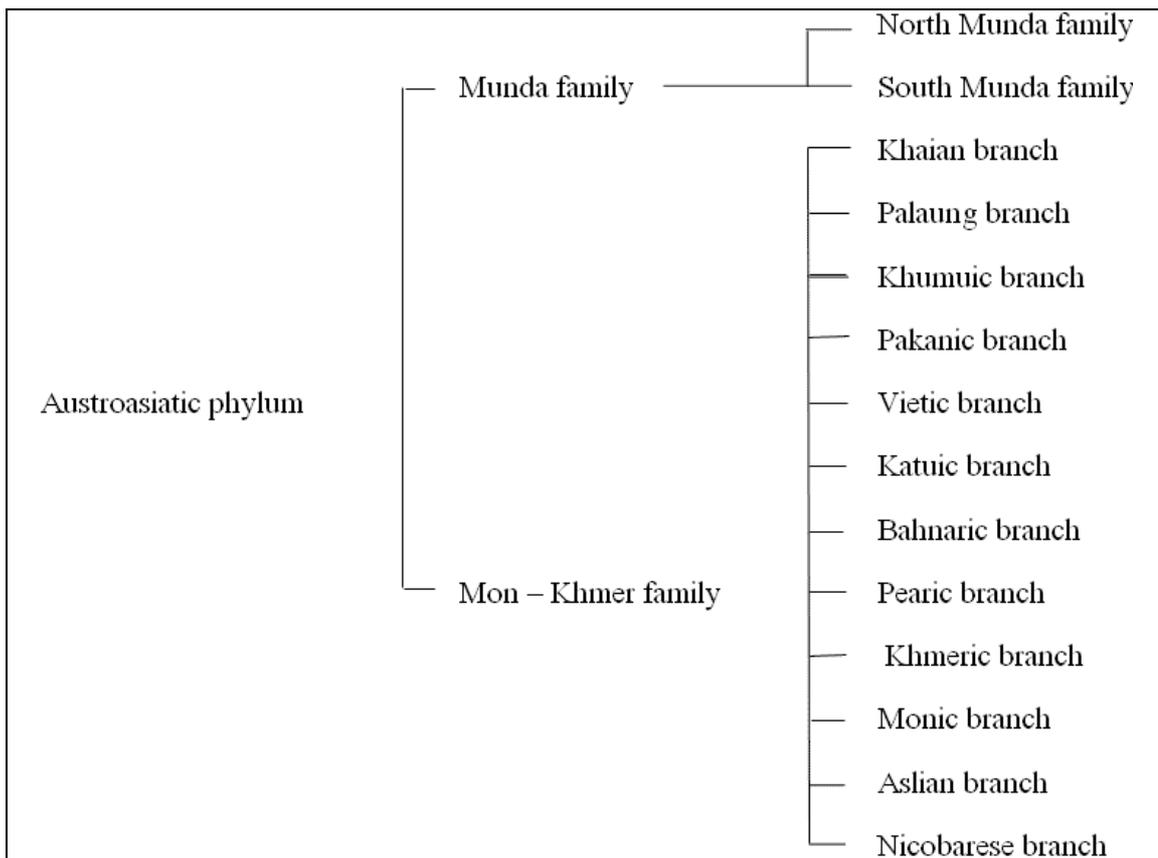
นักภาษาศาสตร์มีความสนใจศึกษาภาษาเวียดนามมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องการจำแนกตระกูลภาษาเวียดนาม ในอดีตนักภาษาศาสตร์ยังไม่สามารถหาหลักฐานและข้อสรุปเกี่ยวกับตระกูลภาษาเวียดที่ชัดเจนว่าภาษาเวียดนามเป็นภาษาที่จัดอยู่ในภาษาตระกูลใด นักภาษาศาสตร์บางคนจัดให้ภาษาเวียดนามเป็นภาษาตระกูลไทและบางคนก็จัดให้ภาษาเวียดนามเป็นภาษาตระกูลออกโตรเอเชียติกดังรายละเอียด

ในปี ค.ศ. 1912 อ็องรี มาสเปโร (Henri Maspero) เป็นนักภาษาศาสตร์รุ่นแรกที่ทำให้ความสนใจศึกษาการเปรียบเทียบคำศัพท์พื้นฐาน (Basic Vocabulary) ของภาษาเวียดนามโดยอาศัยหลักทางภาษาศาสตร์เชิงประวัติศาสตร์ (Historical and Comparative Linguistics) มาสเปโรได้ให้ความเห็นว่าภาษาเวียดนามเป็นภาษาที่เกิดจากการผสมระหว่างภาษาตระกูลมอญ – เขมร และภาษาตระกูลไท มาสเปโรจัดให้ภาษาเวียดนามอยู่ในภาษาตระกูลไทเพราะภาษาเวียดนามมีวรรณยุกต์ซึ่งรับอิทธิพลมาจากภาษาตระกูล (สุริยา, 2548:24)

ต่อมาในปี 1924 ซ็อง ปรีซึลสกี (Jean Przyluski) นักภาษาศาสตร์ชาวฝรั่งเศส ไม่เห็นด้วยกับมาสเปโรที่นำเรื่องวรรณยุกต์ในภาษาเวียดนามมาเป็นปัจจัยในการจำแนกตระกูลภาษา ปรีซึลสกีจึงทำการศึกษาเปรียบเทียบภาษาเวียดนามกับภาษาหม้อง ซึ่งเป็นภาษาร่วมเชื้อสายของเวียดนาม ผล

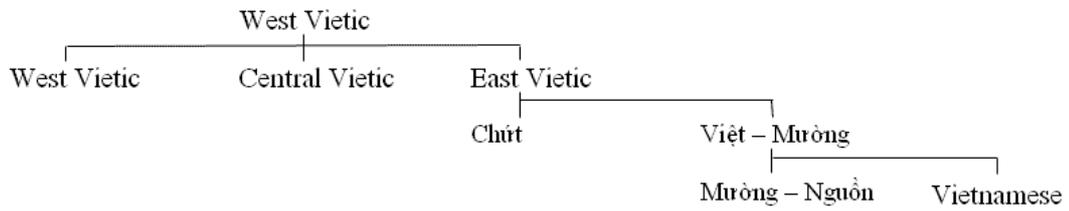
การศึกษาพบว่า ภาษาเวียดนามโบราณมีความสัมพันธ์กับภาษาต่างๆ ในตระกูลมอญ – เขมร ดังนั้น ปริษฐ์ก็ยืนยันที่จะจำแนกให้ภาษาเวียดนามอยู่ตระกูลภาษามอญ – เขมร (สุริยา, 2548:31)

ในปี ค.ศ. 1954 อ็องเดร จอร์จ อดริกูร์ต (Andre Georges Haudricourt) นักภาษาศาสตร์ชาวฝรั่งเศส ได้อธิบายวิวัฒนาการของวรรณยุกต์ในภาษาเวียดนามว่า ในช่วงตอนต้นคริสต์ทศวรรษ ภาษาเวียดนามเป็นภาษาที่ไม่มีวรรณยุกต์ ในช่วงศตวรรษที่ 6 ได้พัฒนาเป็นภาษาที่มี 3 วรรณยุกต์ และในช่วงศตวรรษที่ 20 ได้พัฒนามาเป็นภาษาที่มี 6 วรรณยุกต์ เป็นลำดับ นอกจากนี้ อดริกูร์ต ยังศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์พื้นฐานเกี่ยวกับอวัยวะต่างๆ ของภาษาเวียดนามกับภาษาอื่นๆ ในตระกูลออสโตรเอเชียติก ผลการศึกษาพบว่า คำศัพท์หมวดดังกล่าวในภาษาเวียดนามมีความใกล้เคียงกับภาษาต่างๆ ในตระกูลออสโตรเอเชียติก ดังนั้น อดริกูร์ตจึงจัดให้ภาษาเวียดนาม เป็นภาษาร่วมเชื้อสายภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก ตระกูลย่อยมอญ – เขมร สาขาเวียดนาม – หมื่อง (Việt – Mùòng) ดังแผนภูมิ

ภาพที่ 1 แสดงการจำแนกตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก

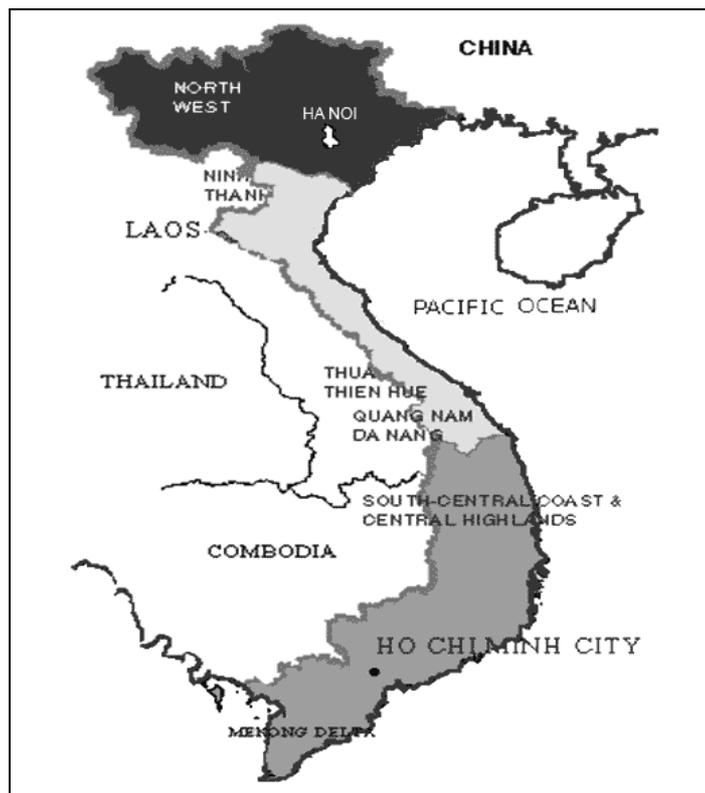
ที่มา: Diffloth (1991)

ภาพที่ 2 แสดงการจำแนกภาษากลุ่มย่อยในสาขาเวียดติก

ที่มา: Hayes (1991)

ปัจจุบันนี้ ภาษาเวียดนามแบ่งเป็น 3 ถิ่นตามสภาพภูมิศาสตร์ ได้แก่ ภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ (ฮานอย) ซึ่งเป็นภาษาราชการ ภาษาเวียดนามถิ่นกลาง (เฮวี) และ ภาษาเวียดนามถิ่นใต้ (โฮจิมินห์) ดังภาพ

หมายเหตุ: ■ ภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ □ ภาษาเวียดนามถิ่นกลาง ■ ภาษาเวียดนามถิ่นใต้

ภาพที่ 3 แผนที่แสดงการจำแนกภาษาถิ่นในประเทศเวียดนามตามสภาพภูมิศาสตร์

ที่มา: Phuc (2546 อ้างถึง Hoàng Thị Châu, 1989)

2. ระบบเสียงภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ

2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ

ภาษาเวียดนามถิ่นเหนือมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 21 หน่วยเสียง ได้แก่ /p/ /b/ /t/ /th/ /d/ /c/ /k/ /f/ /v/ /s/ /z/ /ɣ/ /x/ /h/ /m/ /n/ /ŋ/ /ŋ̃/ /l/ /w/ และ /j/ (อักษรที่อยู่ใน // หมายถึงระบบเสียงพยัญชนะ ส่วนอักษรที่ไม่อยู่ใน // หมายถึงตัวเขียนพยัญชนะภาษาเวียดนาม)

ตารางที่ 1 ระบบเสียงพยัญชนะภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ

ฐานและกรณี ประเภทของเสียง		ริมฝีปาก		ปุ่มเหงือก	เพดานอ่อน	เพดานแข็ง	เส้น เสียง
		ล่าง - ฟันบน					
เสียง หยุด	ไม่ก้อง	ไม่มี ลม	/p/ p		/t/ t	/c/ ch, tr	/k/ c, k, q
		มีลม		/th/ th			
เสียด แทรก	ก้อง		/b/ b	/d/ d			
		ไม่ก้อง		/f/ ph	/s/ x, s	/ɣ/ g, gh	/h/ h
นาสิก	ก้อง			/z/ d, gi, r		/x/ kh	
			/m/ m	/n/ n	/ŋ/ nh	/ŋ̃/ ng, ngh	
ข้างลิ้น	ก้อง			/l/ l			
ร้าว	ก้อง						
กึ่งสระ	ก้อง		w			j	

ที่มา: โสภนา (2543: 7)

2.2 หน่วยเสียงสระ

ภาษาเวียดนามถิ่นเหนือมีหน่วยเสียงสระ 2 ประเภท ได้แก่ สระเดี่ยว (Monophthong) จำนวน 11 หน่วยเสียง ได้แก่ /i/ /e/ /ɛ/ /u/ /ə/ /ɜ/ /a/ /aː/ /u/ /o/ /oː/ และสระประสม (Diphthong) จำนวน 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /io/ /uo/ /uoː/ ดังตาราง (อักษรที่อยู่ใน // หมายถึงระบบเสียงพยัญชนะ ส่วนอักษรที่ไม่อยู่ใน // หมายถึงตัวเขียนสระภาษาเวียดนาม)

ตารางที่ 2 หน่วยเสียงสระเดี่ยวและสระผสมในภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ

	หน้า	กลาง	หลัง
ตำแหน่งลิ้น ความสูงต่ำของลิ้น			
สูง	/i / i, y	/u/ u	u [u]
กลาง	/e/ ê /ɛ/ e	/ə/ ơ /ɜ/ â	o [ô] ơ [o]
ต่ำ		/a:/ a /a/ ă	

ที่มา: ดัดแปลงจาก Thomson (1965)

2.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ภาษาเวียดนามถิ่นเหนือมี 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ดังตาราง

ตารางที่ 3 แสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ

วรรณยุกต์	สัญลักษณ์	คำบรรยาย	ศัพท์ลักษณะ	ตัวอย่าง
Ngang	ไม่มี	สูงระดับ	/33/ ,/44/	Ma (ผี)
Huyền	À	ต่ำตก	/22/, /21/	Mà (แต่)
Ngã	Ã	กลางขึ้นพร้อมกับเสียงหยุดตอนกลาง	/4?5/	Mã (ม้า)
Hỏi	À	กลางขึ้น	/212/, 312/	Mả (สุสาน)
Sắc	Á	สูงขึ้น	/35/ /45/	Má (แถม) Mát (เย็น)
Nặng	A	ต่ำตกเสียงหยุดตอนท้าย	/2?1/ /21/	Ma (เมล็ดข้าว) Mat (ฝุ่น)

ที่มา: ดัดแปลงจาก โสภนา (2543 :9)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำลงท้ายในตระกูลภาษาต่างๆ ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1. ภาษาตระกูลไท – กะได (Tai –Kadai Language Family)

1.1 ภาษาไทย

Bhamoraput (1972) ศึกษาการใช้คำลงท้ายในภาษาไทยมาตรฐาน (Final Particles in Thai) Bhamoraput ได้ให้นิยามของคำลงท้ายว่า 1) เป็นคำที่อยู่ท้ายประโยค ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของประโยคได้ 2) ตำแหน่งการเกิดคำลงท้ายอาจเกิดอยู่ท้ายประโยคหลัก (Major clause) หรือประโยครอง (Minor clause) 3) คำลงท้ายอาจแสดงเพศ หรือสถานะภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟังได้ 4) คำลงท้ายสามารถแสดงความรู้สึกต่างๆ ของผู้พูดได้ เช่น ประหลาดใจ สงสัย ยืนยัน และความสนิทสนม เป็นต้น

นอกจากนี้ Bhamoraput ได้จำแนกคำลงท้ายตามลักษณะการใช้ 7 ประเภท ได้แก่ 1) คำลงท้ายที่แสดงความหนักแน่น (Intensifying Particles) เช่น จัง นึก เสีย เข้า เป็นต้น 2) คำลงท้ายที่แสดงการเน้น (Emphasizing Particles) เช่น หรือก นะ หน่อย ออก 3) คำลงท้ายที่แสดงการสั่งหรือชักชวน (Hortative Particles) เช่น เชียว ซิ เอะ เป็นต้น ซึ่งมักใช้ตามหลังคำลงท้ายที่แสดงการเน้น 4) คำลงท้ายที่แสดงการเจาะจง (Definite Particles) ซึ่งมักใช้ตามหลังคำลงท้ายที่แสดงการสั่ง ชักชวน และใช้หน้าคำลงท้ายแสดงคำถาม เช่น แหละ ละ นี้ แะ เป็นต้น 5) คำลงท้ายแสดงคำถาม (Question Particles) ใช้เปลี่ยนประโยคบอกเล่าเป็นประโยคคำถามชนิด Yes – No Question เช่น ไหม หรือ เหรอ หรือเปล่า หรือยัง เป็นต้น 6) คำลงท้ายที่ปรากฏหลังคำลงท้ายแสดงการถาม (Post – Question Particle) เช่น ละ หรือ เล่า เป็นต้น 7) คำลงท้ายแสดงสถานะภาพ (Status Particle) ได้แก่ คำลงท้ายที่แสดงความสุภาพและไม่สุภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับเพศและสถานะภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง เช่น คะ ครับ เป็นต้น

Preeyasantiwong (1981) ศึกษาคำลงท้ายในบทสนทนาภาษาไทย (A Study of Particles in Conversational Thai) Preeyasantiwong กล่าวว่าไว้ว่าคำลงท้ายมีลักษณะดังนี้ 1) คำลงท้ายส่วนใหญ่ มักปรากฏในภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน 2) คำลงท้ายไม่มีความหมายที่ตายตัว 3) คำลงท้ายเป็นคำที่ไม่สามารถจัดให้อยู่ในคำหลัก (Content words) ได้ เช่น คำนาม คำกริยา หรือคำคุณศัพท์ เป็นต้น

ผลการศึกษพบว่า สามารถแบ่งคำลงท้ายตามลักษณะการใช้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) คำลงท้ายบอกสถานภาพ (Status Particles) ได้แก่ คำลงท้ายที่ใช้แสดงความสุภาพ (Polite Particles) เช่น ค่ะ ครับ และ คำลงท้ายที่ใช้แสดงความไม่สุภาพ (Impolite Particles) เช่น ยะ ยะ วะ โวย เป็นต้น 2) คำลงท้ายที่แสดงอารมณ์และทัศนคติของผู้พูด (Mood Particles) ได้แก่ คำลงท้ายที่สามารถร่อนเสียงได้ เช่น แล้ว (กร่อนเป็น ‘ละ’) เล่า (กร่อนเป็น ละ) ดอก (กร่อนเป็น หรอก) เป็นต้น และคำลงท้ายอื่นๆ เช่น นะ (แสดงความอ่อนโยน) นี (แสดงการวิพากษ์วิจารณ์) เอะ (แสดงการเชิญชวนหรือแนะนำ) เป็นต้น

Chuenkongchoo (1956) ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายภาษาไทยกรุงเทพฯ ผลการศึกษพบว่า ลักษณะทางเสียงต่างๆ สามารถแสดงความหมายในคำลงท้ายได้ กล่าวคือ ความยาวของเสียงคำลงท้ายสามารถบอกความเข้มหรือการเน้นหนักในสถานการณ์ต่างๆ ได้ เช่น ผู้พูดมักใช้คำลงท้ายที่มีเสียงยาว เวลาโกรธ นอกจากนี้ Chuenkongchoo ยังกล่าวอีกว่า คำลงท้ายภาษาไทยกรุงเทพฯ มีลักษณะทางเสียงแตกต่างจากคำหมวดอื่นๆ ด้วยระบบ 3 ระบบ ดังนี้ 1) ระบบความสั้นยาวของพยางค์ มี 2 ลักษณะ ได้แก่ พยางค์ที่มีเสียงสั้น และ พยางค์ที่มีเสียงยาว 2) ระบบความสูงต่ำของเสียง มี 5 ลักษณะ ได้แก่ เสียงตก เสียงขึ้น เสียงสูง เสียงกลาง และเสียงต่ำ 3) ระบบการลงท้ายพยางค์ โดยพิจารณาจากลักษณะของเส้นเสียง มี 2 ลักษณะ ได้แก่ การลงท้ายโดยใช้เส้นเสียงชิดกัน และการลงท้ายพยางค์โดยใช้เส้นเสียงไม่ชิดกัน

นววรรณ (2527) ให้คำจำกัดความของคำลงท้ายใน “ไวยากรณ์ไทย” ว่าเป็นคำที่เสริมเข้าไปในประโยคเพื่อเน้นเจตนาของผู้พูดที่ต้องการบอกเล่า ตั้ง ขอร้อง ถาม หรือบอกสถานภาพระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังว่าเสมอกันหรือเท่ากัน

นอกจากนี้ นววรรณได้แบ่งคำลงท้ายเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) คำลงท้ายบอกมาลา เช่น นะ ละ สิ เอะ เป็นต้น 2) คำลงท้ายบอกการถาม เช่น หรือ ไหม เป็นต้น 3) คำลงท้ายบอกสถานภาพ เช่น ครับ จ๊ะ ยะ จ้า เป็นต้น

รุ่งอรุณ (2527) ศึกษาลักษณะทางเสียงและอรรถศาสตร์ในภาษาเชียงใหม่ รุ่งอรุณ ได้ให้คำจำกัดความของคำลงท้ายไว้ว่า เป็นคำที่มีตำแหน่งอยู่ที่ท้ายประโยค ทำหน้าที่ช่วยเสริมความหมายของประโยค โดยบอกเจตนาของผู้พูดที่ต้องการ ทักทาย หรือขอร้อง และช่วยบอกท่าทีของผู้พูดว่า ผู้

บุคคลมีความรู้สึกอย่างไร และเสริมความหมายของทั้งประโยคในแง่ของการบอกสถานภาพระหว่างผู้พูดและผู้ฟังว่า เสมอกันหรือสนิทสนมกันหรือไม่

ผลการศึกษาในด้านเสียงพบว่า คำลงท้ายภาษาเชียงใหม่มี 3 ระบบ ได้แก่ ระบบความสูงต่ำ ความสั้นยาวของพยางค์ และลักษณะของเส้นเสียงในการลงท้ายพยางค์ และสามารถนำลักษณะทางเสียงทั้ง 3 ลักษณะมาแบ่งประเภทคำลงท้ายได้ 13 ประเภท ส่วนผลการศึกษาในด้านอรรถศาสตร์พบว่าสามารถจำแนกคำลงท้ายภาษาเชียงใหม่ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ คำลงท้ายที่แสดงความหมายในการขัดแย้ง การชักชวน(หรือขอร้อง) การสั่ง (หรือตักเตือน) และการคาดคะเน การบอกข้อมูล และการแสดงความรู้สึก ด้วยเงื่อนไขทางอรรถศาสตร์ 4 ข้อ ได้แก่ ความเบื้องต้น ความของข้อมูลใหม่ รูปประโยค และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง นอกจากนี้ รุ่งอรุณยังพบว่าลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายภาษาเชียงใหม่มีความสัมพันธ์ทางลักษณะทางอรรถศาสตร์ กล่าวคือ อรรถศาสตร์เป็นตัวกำหนดความหมายหลักของคำลงท้าย ส่วนลักษณะทางเสียงจะเป็นตัวกำหนดความหมายย่อยของคำลงท้ายซึ่งคำลงท้ายเพียงคำเดียวสามารถมีความหมายได้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับลักษณะทางเสียง

รุ่งอรุณ และ วิไลวรรณ (2531) ศึกษาลักษณะทางอรรถศาสตร์และเสียงของคำลงท้ายในภาษาถิ่นจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาในด้านเสียงพบว่า สามารถแบ่งคำลงท้าย ได้ 7 ประเภท ได้แก่ คำลงท้ายที่แสดงความหมายในการถาม การขัดแย้ง การชักชวน(ขอร้องหรือวิงวอน) การสั่ง (หรือเตือน) การคาดคะเน การบอกข้อมูล รวมทั้งแสดงความรู้สึกและไม่สุภาพ ด้วยเงื่อนไขทางอรรถศาสตร์ 4 ข้อ ได้แก่ ความเบื้องต้น การบอกข้อมูลใหม่ รูปประโยคและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

ผลการศึกษาในด้านเสียงพบว่า คำลงท้ายภาษาถิ่นจังหวัดขอนแก่นมี 3 ระบบ ได้แก่ ระบบความสูงต่ำ ความสั้นยาวของพยางค์ และลักษณะของเส้นเสียงในการลงท้ายพยางค์ และสามารถนำลักษณะทางเสียงทั้ง 3 ลักษณะมาแบ่งประเภทคำลงท้ายตามโครงสร้างพยางค์ได้ 14 ประเภท นอกจากนี้ รุ่งอรุณยังพบว่าลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายภาษาเชียงใหม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางอรรถศาสตร์ กล่าวคือ อรรถศาสตร์เป็นตัวกำหนดความหมายหลักของคำลงท้าย ส่วนลักษณะทางเสียงจะเป็นตัวกำหนดความหมายย่อยของคำลงท้ายซึ่งคำลงท้ายเพียงคำเดียวสามารถมีความหมายได้หลากหลาย (รูปแปร) โดยพิจารณาจากความสั้นยาวของพยางค์ ลักษณะของเส้นเสียงในการลงท้ายพยางค์มากกว่าระดับความสูงต่ำของเสียง

อุดม (2532) ศึกษาลักษณะทางเสียง โครงสร้างพยางค์ และการใช้คำลงท้ายในภาษาถิ่นขอนแก่น อุดมได้ให้คำจำกัดความของคำลงท้ายว่า เป็นคำที่มีตำแหน่งอยู่ท้ายประโยค ทำหน้าที่ช่วยเสริมความหมายประโยค โดยอาจบอกเจตนาและท่าทีผู้พูด และอาจบอกสถานภาพและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

ผลการศึกษาลักษณะทางเสียงพบว่า คำลงท้ายในภาษาถิ่นขอนแก่นมีระดับเสียงสูงต่ำ 7 ระดับ ได้แก่ เสียงต่ำระดับ เสียงกลางระดับ เสียงสูงระดับ เสียงต่ำ-ขึ้น เสียงต่ำ-ตก เสียงกลางตก และเสียงสูงระดับ - ตก ผลการศึกษาโครงสร้างพยางค์ พบว่ามีลักษณะโครงสร้างพยางค์ถึง 20 แบบ ส่วนลักษณะการใช้คำลงท้าย พบว่ามี 6 ชนิด คือ ประโยคแจ้งให้ทราบที่มีเนื้อความรับรอง ประโยคแจ้งให้ทราบที่มีเนื้อความปฏิเสธ ประโยคบอกให้ทำที่มีเนื้อความรับรอง ประโยคบอกให้ทำที่มีเนื้อความปฏิเสธ ประโยคถามให้ตอบที่มีเนื้อความรับรอง และ ประโยคถามให้ตอบที่มีเนื้อความปฏิเสธ

ณัฐธา (2534) ศึกษาคำลงท้ายในภาษาถิ่นโคราชในด้านปัจจัยต่างๆ ทางสังคมชาวโคราช เช่น สถานภาพทางสังคม ความสนิทสนม ความสุภาพ และเพศของผู้พูดและผู้ฟัง ผลการวิจัยพบว่า มีคำลงท้ายจำนวน 32 คำ สามารถใช้ได้กับผู้ฟังที่มีสถานภาพทางสังคมเท่าหรือต่ำกว่า มีคำลงท้าย 17 คำที่ใช้ได้กับผู้ฟังที่มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า มีคำลงท้าย 25 คำ ที่ใช้ในการแสดงความสุภาพ และมีคำลงท้าย 25 คำซึ่งขึ้นอยู่กับความสนิทสนมระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

โสมพิทยา (2538) ศึกษาเปรียบเทียบการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และคำลงท้ายบอกความสุภาพของผู้พูดเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงกับผู้พูดเพศชายและ เพศหญิงตามบทบาทของผู้พูดและผู้ฟังที่มีความสัมพันธ์และสนิทสนมกัน โสมพิทยาได้แบ่งประเภทคำสรรพนามและคำลงท้ายที่พบในข้อมูลออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) คำสรรพนามและคำลงท้ายบอกเพศชาย ได้แก่ ผม และ ครับ 2) คำสรรพนามและคำลงท้ายบอกเพศหญิง ได้แก่ หนู ดิฉัน น้อง เรา เขา และ ค่ะ จะ ขา จ๊ะ จ้า ฮะ และ 3) คำสรรพนามและคำลงท้ายไม่บอกเพศ ได้แก่ ลูก การใช้ชื่อ ฮะ และการทอดเสียง

ผลการศึกษาพบว่า เพศชาย เพศหญิงต่างใช้สรรพนามและคำลงท้ายตามเพศของตนเอง ส่วนเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงจะใช้สรรพนามและคำลงท้ายบอกเพศชายและเพศหญิง ผู้พูดทั้งสามกลุ่มมีการใช้สรรพนามไม่ระบุเพศ นอกจากนี้ การใช้สรรพนามและคำลงท้ายของผู้พูดทั้งสามกลุ่มขึ้นอยู่กับบทบาท ความสัมพันธ์และความสนิทสนมของผู้พูดและผู้ฟัง กล่าวคือ ผู้พูดเพศชายและผู้พูดเพศหญิงใช้สรรพนามและคำลงท้ายที่ไม่ระบุเพศกับผู้ฟังที่มีความสนิทสนมมากกว่าผู้ฟังที่ไม่มี

ความสนิทสนม ส่วนผู้พูดเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงจะใช้คำสรรพนามและคำลงท้ายบอกเพศหญิง และคำสรรพนามไม่ระบุเพศกับผู้ฟังที่สนิทสนมมากกว่าผู้ฟังที่ไม่สนิทสนม

1.2 ภาษาลาวครั้ง

วัลลียา (2534) ศึกษาโครงสร้างพยางค์ รูปแปร และการใช้คำลงท้ายในภาษาลาวครั้ง ผลการวิจัยพบว่า คำลงท้ายภาษาลาวครั้งมีโครงสร้างพยางค์ 3 ประเภท ได้แก่ คำลงท้ายพยางค์เดียว คำลงท้ายสองพยางค์และคำลงท้ายสามพยางค์ซึ่งสองประเภทหลังนี้เกิดจากการเกิดร่วมกันของคำลงท้ายพยางค์เดียว ในด้านรูปแปร พบว่ามีการแปรเสียงเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ การแปรเสียงวรรณยุกต์ เสียงสระ เสียงพยัญชนะต้น และการแปรเสียงโดยการเปิด - ปิดเส้นเสียง นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้คำลงท้ายในภาษาลาวครั้งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สถานการณ์ เจตนา สถานภาพ อารมณ์ และบริบทหรือข้อความของผู้พูด

1.3 ภาษาไทยดำ (ลาวโซ่ง)

อัญชานา (2537) ศึกษาโครงสร้างพยางค์ การแปรเสียง การใช้และการเกิดร่วมกันของคำลงท้ายในภาษาลาวโซ่ง ผลการศึกษาด้านโครงสร้างประโยคพบว่า มีคำลงท้ายในภาษาลาวโซ่ง 3 ชนิด ได้แก่ คำลงท้ายพยางค์เดียวจำนวน 21 คำ คำลงท้ายสองพยางค์จำนวน 60 คำ และคำลงท้ายสามพยางค์ ซึ่งสองประเภทหลังนั้นเกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำลงท้ายพยางค์เดียว ผลการศึกษาด้านการแปรเสียงพบว่า มีการแปรเสียง 3 ลักษณะ ได้แก่ การแปรเสียงสระ เสียงวรรณยุกต์ และลักษณะของเส้นเสียงในพยัญชนะท้ายพยางค์ นอกจากนี้คำลงท้ายยังสามารถแสดงเจตนาต่างๆ ได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่ คำลงท้ายที่แสดงหน้าที่ในการบอกกล่าว การคาดคะเน การถาม การสั่งหรือเตือน และ การขอร้องหรือชักชวน

1.4 ภาษาพวน

นิรมล (2540) ศึกษาโครงสร้างพยางค์ การแปรเสียงและการใช้คำลงท้ายในภาษาพวน ผลการศึกษาด้านโครงสร้างพยางค์พบว่า คำลงท้ายในภาษาพวนมีลักษณะเป็นคำลงท้ายพยางค์เดียวจำนวน 36 คำ และคำลงท้ายพยางค์เดียวนี้สามารถปรากฏร่วมกันเป็นคำลงท้ายจำนวนหลายพยางค์ ได้แก่ คำลงท้ายสองพยางค์ จำนวน 142 คำ คำลงท้ายสามพยางค์ จำนวน 90 คำ และคำลงท้ายสี่

พยางค์ จำนวน 10 คำ ผลการศึกษาด้านการแปรเสียง พบว่ามี 3 ลักษณะ ได้แก่ การแปรเสียงวรรณยุกต์ เสียงสระ และการเปิด – ปิดเส้นเสียงในการออกเสียง ส่วนในด้านการใช้คำลงท้ายนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สถานภาพ เจตนา อารมณ์ และข้อความของผู้พูดในขณะที่กล่าว

2. ตระกูลจีน – ทิเบต (Sino – Tibetan Language Family)

ภาษาพม่า

Tamuang (2003) ศึกษาด้านโครงสร้างพยางค์ การแปรเสียงและการใช้คำลงท้ายในภาษาพม่า Tamuang ให้คำจำกัดความของคำลงท้ายว่า 1) เป็นคำที่ปรากฏท้ายประโยค 2) เป็นคำที่มีความแตกต่างในด้านเสียง เช่น เสียงวรรณยุกต์ สระ พยัญชนะ หรือ เส้นเสียง 3) เป็นคำที่ไม่มี ความหมายประจำคำ ความหมายของคำลงท้ายนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ 4) เมื่อตัดคำลงท้ายออก แล้วไม่ทำให้ ความหมายหลักของประโยคเปลี่ยนแปลง

ผลการศึกษาด้าน โครงสร้างพยางค์พบว่ามีคำลงท้าย 5 ประเภท ได้แก่ คำลงท้ายพยางค์เดียว จำนวน 26 คำ คำลงท้ายสองพยางค์จำนวน 42 คำลงท้ายสามพยางค์จำนวน 18 คำ คำลงท้ายสี่พยางค์ จำนวน 4 คำ และคำลงท้ายห้าพยางค์จำนวน 2 คำ ผลการศึกษาด้านการแปรเสียงพบว่ามี 3 ลักษณะ ได้แก่ การแปรเสียงพยัญชนะต้น เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ ส่วนผลการศึกษาด้านการใช้คำลงท้าย พบว่าขึ้นอยู่กับชนิดประโยค สถานการณ์ วัตถุประสงค์ ความรู้สึก และปัจจัยทางสังคมด้านต่างๆ ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ได้แก่ เพศ การแสดงความรู้สึกของผู้พูด สถานภาพทางสังคมและความสนิทสนมของผู้พูดและผู้ฟัง

3. ตระกูลออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic Language Family)

3.1 ภาษามอญ

Deepadung and Rattabakul (1997) ศึกษาการใช้และการแปรเสียงของคำลงท้ายในภาษามอญ Deepadung and Rattabakul ให้คำจำกัดความของคำลงท้ายไว้ว่า เป็นคำที่ปรากฏท้ายวลีหรือประโยค ไม่มีความหมายประจำคำ เมื่อเติมคำลงท้ายในวลีหรือประโยคจะทำให้ความหมายในวลีหรือประโยคนั้นสมบูรณ์ขึ้น

ผลการศึกษาพบว่าภาษามอญมีคำลงท้าย 3 ประเภท ได้แก่ คำลงท้ายบอกสถานภาพ คำลงท้ายแสดงการถาม และคำลงท้ายบอกมาลา นอกจากนี้ยังพบว่าคำลงท้ายในภาษามอญมีการแปรเสียง 3 ลักษณะ ได้แก่ การกร่อนเสียงสระ การตัดเสียงพยัญชนะต้นหรือพยัญชนะท้าย และการเปลี่ยนแปลงเสียงวรรณยุกต์

3.2 ภาษาส่วย

สมทรง (2536) ศึกษาการใช้คำลงท้ายบอกมาลาในภาษาญ - กวย (ส่วย) ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดศรีสะเกษ สมทรงได้ให้คำจำกัดความของคำลงท้ายว่าเป็นหมวดคำที่ไม่มีความหมายเฉพาะคำ (Lexical Meaning) ความหมายและหน้าที่จะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่ไม่ใช่คำพูด (Non - Verbal Situation) และ ทำหน้าที่ช่วยเสริมความหมายในระดับอนุภาคหรือประโยค

ผลการศึกษาพบว่า มีคำลงท้ายบอกมาลาในภาษาส่วยที่สามารถใช้ในการแสดงเจตนา ทศนคติ อารมณ์ ความรู้สึก ตลอดจนแสดงสถานภาพทางสังคมระหว่างผู้พูดและผู้ฟังจำนวน 11 คำ ได้แก่ /?xɔh/ /dɔx/ /ha?/ /hɔxj/ /nah/ /nuu/ /nuh/ /jɔx/ /wa?/ /tɔh/ และ /hæh/

3.3 ภาษาเวียดนาม

Thomson (1965) ได้นิยามความหมายของ คำลงท้ายว่า เป็นหน่วยคำไม่อิสระ (Dependent Words) ที่ปรากฏท้ายประโยค และสามารถถ่ายทอดความหมายต่างๆ ได้หลากหลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งทศนคติ และอารมณ์ของผู้พูด

Nguyễn Đình Hòa (1997) ศึกษาความหมายและการใช้คำลงท้ายในภาษาเวียดนาม และได้คำจำกัดความของคำลงท้ายว่า เป็นหมวดคำที่ปรากฏท้ายประโยคและสามารถแสดงความรู้สึก ทศนคติ และอารมณ์บางอย่างของผู้พูดผู้ฟัง ได้แก่ การยืนยัน ความประหลาดใจ ความสงสัย ความสุภาพ เป็นต้น

ผลการศึกษาพบว่า มีคำลงท้ายในภาษาเวียดนามจำนวน 23 คำ ได้แก่ à a chẳng chú cơ đã đâu đấy đi há (hủ) không kia mà nào nghe nhé nhỉ sao thay thế ư vậy และ vớ

Emeneau (1951) ศึกษาการใช้คำลงท้ายในภาษาเวียดนาม Emeneau ได้ให้คำจำกัดความของคำลงท้ายว่าเป็นคำที่สามารถแสดงทัศนคติบางอย่างของผู้พูดได้ เช่น ความสงสัย ความประหลาดใจ และความสุภาพ

ผลการศึกษาพบว่า คำลงท้ายภาษาเวียดนามจำนวน 17 คำ ได้แก่ à a chãng chú đầu đấý đi hả không kia kia mà nghe nhé nhi u และ này

Blood (1959) ศึกษาการใช้คำลงท้ายในภาษาเวียดนาม Blood ได้ให้คำจำกัดความของคำลงท้ายว่าเป็นคำจำนวนหนึ่งหรือสองคำ ที่ปรากฏท้ายประโยค กริยา หรือ กรรม และสามารถใช้แทนคำกริยาหรือคำนามได้

ผลการศึกษาพบว่า มีคำลงท้ายภาษาเวียดนามจำนวน 16 คำซึ่งจำแนกตามหน้าที่ได้เป็น 7 ประเภท ได้แก่ 1) คำลงท้ายที่ใช้แสดงการถาม (Interjections) ได้แก่ à nhi และ u 2) คำลงท้ายที่ใช้เป็นคำสันธาน (Conjunctions) ได้แก่ chú vậy และ mà 3) คำลงท้ายที่ใช้เป็นคำกริยา ได้แก่ đi nghe และ thòi 4) คำลงท้ายใช้แทนคำนาม (Noun Substitutes) ได้แก่ đầu đấý และ kia 6) คำลงท้ายปรากฏหน้ากริยา ช่วย (Preverb Auxiliaries) ได้แก่ chura đấ และ không และ 7) คำลงท้ายที่เป็นคำคุณศัพท์แสดงระยะ (Demonstrative Adjective) ได้แก่ kia นอกจากนี้ Blood ยังพบว่าคำลงท้ายในภาษาเวียดนามสามารถปรากฏร่วมกันได้ไม่เกินสองพยางค์ และได้จำแนกคำลงท้ายตามการปรากฏร่วมกันเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) คำลงท้ายที่สามารถปรากฏได้ในพยางค์แรก จำนวน 5 คำ ได้แก่ co đấý đi đầu không และ kia และ 2) คำลงท้ายที่สามารถปรากฏได้ในพยางค์ที่สอง (ต่อจากประเภทแรก) จำนวน 8 คำ ได้แก่ à a đấ hả mà nhé u และ thòi

โสภณา (2537) ศึกษาความหมายและการใช้คำลงท้ายในภาษาเวียดนาม ผลการศึกษาพบว่า มีคำลงท้ายภาษาเวียดนามที่ใช้ในชีวิตประจำวันจำนวน 17 คำซึ่ง สามารถจำแนกเป็น 3 ประเภท คือ 1) คำลงท้ายบอกคำถาม ได้แก่ chura không đấý และ thề 2) คำลงท้ายบอกสถานภาพ ได้แก่ a และ 3) คำลงท้ายบอกมาลา ได้แก่ à chãng chú đấ đầu đi hả kia mà nhé nghe และ nhi

ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์และระบุองค์ประกอบทางความหมายที่จำเป็นและเพียงพอ (Necessary and sufficient) ของคำๆ หนึ่ง ให้แตกต่างจากคำอื่นๆ ในหมวดเดียวกัน (Nida, 1979) โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1.1 พิจารณาคำต่างๆ ในหมวดว่ามีองค์ประกอบทางความหมายใดร่วมกันและนำคำเหล่านั้นมาจัดกลุ่มทางความหมาย ซึ่งกลุ่มทางความหมายดังกล่าวนี้จะเป็นมิติความแตกต่าง (Dimension of Contrast) ยกตัวอย่างเช่น คำว่า พ่อ แม่ ลูกชาย ลูกสาว เมื่อพิจารณาคำทั้งสี่คำจะพบว่ามิติความแตกต่าง 2 มิติ คือ เพศ (Sex) และรุ่นอายุ (Generation)

3.1.2 นำมิติความแตกต่างมาระบุความหมายย่อย หรือที่เรียกว่า อรรถลักษณะ (Semantic Features หรือ Components) ซึ่งมักมี 2 ค่า (Binary Features) ยกตัวอย่างเช่น มิติความแตกต่างด้านเพศ มี 2 อรรถลักษณะย่อย คือ [+ชาย] หมายถึง เป็นผู้ชาย และ [-ชาย] หมายถึง เป็นผู้หญิง

3.1.3 ในบางมิติความแตกต่างนั้นมีความหมายย่อยมากกว่า 2 ความหมายจึงไม่สามารถใช้เครื่องหมาย +/- (Binary Features) ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องระบุความหมายย่อยด้วยวิธีการอื่นแทน เช่น มิติความแตกต่างด้านรุ่นอายุ ซึ่งต้องระบุอรรถลักษณะย่อยด้วยตัวเลข ได้แก่ รุ่น 1 หมายถึง รุ่นสูงกว่าตัวเอง 1 รุ่น รุ่น 0 หมายถึง รุ่นของตัวเอง (EGO) และ รุ่น -1 หมายถึง รุ่นต่ำกว่าตัวเอง 1 รุ่น

จากนั้นจึงนำองค์ประกอบทางความหมายของแต่ละคำมาเขียนในเครื่องหมาย [ ] ดังตัวอย่าง

พ่อ $\left(\begin{array}{c} + \text{ชาย} \\ \text{รุ่น 1} \end{array} \right)$	แม่ $\left(\begin{array}{c} + \text{หญิง} \\ \text{รุ่น 1} \end{array} \right)$
ลูกชาย $\left(\begin{array}{c} + \text{ชาย} \\ \text{รุ่น 0} \end{array} \right)$	ลูกสาว $\left(\begin{array}{c} + \text{หญิง} \\ \text{รุ่น 0} \end{array} \right)$

หลานชาย

$$\begin{pmatrix} + \text{ชาย} \\ \text{รุ่น} -1 \end{pmatrix}$$

หลานสาว

$$\begin{pmatrix} + \text{หญิง} \\ \text{รุ่น} -1 \end{pmatrix}$$

2. งานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์ห่องค์ประกอบ

งานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์ห่องค์ประกอบมักเกี่ยวข้องกับงานวิจัยทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ เช่น คำเรียกญาติ คำเรียกรส และคำเรียกชื่อและระบบการทอขึ้นมัดหมี่ ดังรายละเอียด

2.1 คำเรียกญาติ

Prasithratsint (2001) ศึกษาระบบเครือญาติที่สะท้อนจากคำเรียกญาติในภาษาไทย กรุงเทพฯ ในงานวิจัย “A Componential Analysis of Kinship Term in Thai” จากการใช้ทฤษฎีองค์ประกอบพบว่าภาษาไทยกรุงเทพฯ มีคำเรียกญาติพื้นฐานจำนวน 17 คำ ได้แก่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เทียด ลูก พี่ น้อง ลุง ป้า น้า อา หลาน หลาน หลาน โหล่น ซึ่งจำแนกโดยมิติความแตกต่างจำนวน 5 มิติ ได้แก่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เทียด ลูก พี่ น้อง ลุง ป้า น้า อา หลาน หลาน หลาน โหล่น นอกจากนี้ยังพบคำเรียกญาติไม่พื้นฐานจำนวน 32 คำ ซึ่งจำแนกโดยมิติความแตกต่าง 8 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด อายุ เพศ ฝ่ายพ่อ เพศของผู้พูด การใช้วิธีพูดแบบรินหู และการแต่งงานใหม่

วิภัตริินทร์ (2535) ศึกษาคำเรียกญาติในภาษาคำเมืองตามแนวภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ โดยการวิเคราะห์ห่องค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า คำเรียกญาติในภาษาคำเมืองอาจจำแนกแตกต่างกัน โดยความหมายแก่นจำนวน 4 หรือ 5 มิติความแตกต่าง ในภาษาเชียงราย และลำปาง คำเรียกญาติมีความแตกต่างกันในมิติรุ่นอายุ สายเลือด อายุ และเพศ ส่วนในภาษาลำพูนและเชียงใหม่ มิติความแตกต่างเพิ่มขึ้น คือ ฝ่ายพ่อและแม่

ศุภมาส (2537) ศึกษาคำเรียกญาติพื้นฐานและคำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานในภาษาจีนฮกเกี้ยนทางภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต และเกาะปีนัง ประเทศมาเลเซีย ผลการศึกษาพบว่า สามารถจำแนกคำเรียกญาติด้วยมิติความแตกต่าง 6 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด ฝ่ายพ่อแม่ เพศและการแต่งงาน เมื่อเปรียบเทียบการใช้คำเรียกญาติและระบบคำเรียกญาติทั้ง 5 จุด พบความเหมือนและแตกต่าง ดังนี้ เมื่อพิจารณาจากคำเรียกญาติพื้นฐานและที่

สัมพันธ์โดยการแต่งงาน พบว่าจังหวัดตรังและพังงามีความคล้ายคลึงกัน เมื่อพิจารณาจากคำเรียกญาติพื้นฐาน พบว่าญาติและเกาะปีนังมีความคล้ายคลึงกันแต่แตกต่างกันในเรื่องของญาติที่สัมพันธ์กันโดยการแต่งงาน และถ้าเมื่อพิจารณาจากญาติที่สัมพันธ์กัน โดยการแต่งงานเพียงอย่างเดียว พบว่าจังหวัดกระบี่และภูเก็ตมีความคล้ายคลึงกันแต่แตกต่างกันในเรื่องคำเรียกญาติพื้นฐาน ส่วนคำเรียกญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนพื้นฐานและที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานในจังหวัดกระบี่และเกาะปีนังนั้นไม่มีลักษณะคล้ายคลึงกับถิ่นใดเลย

จรัลวิไล, ม.ล. (2543) ศึกษาวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็น โดยระบบคำเรียกญาติภาษาฮินดี ผลศึกษาพบว่า มีคำเรียกญาติในภาษาฮินดีจำนวน 46 คำซึ่งสามารถจำแนกออกจากกันด้วยมิติความแตกต่างจำนวน 8 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุ เพศ สายเลือด ฝ่ายพ่อ/แม่ อายุ เพศของ EGO ฝ่ายคู่สมรส/EGO และการสมรส เมื่อพิจารณาจากมิติความแตกต่างด้านคู่สมรส/EGO และการสมรส จรัลวิไล พบว่าสามารถจำแนกคำเรียกญาติในภาษาฮินดีได้ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) คำเรียกญาติพื้นฐานที่สัมพันธ์ทางสายเลือดกับ EGO ซึ่งสามารถจำแนกออกจากกันได้โดยมิติความแตกต่างจำนวน 5 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุ เพศ อายุ ฝ่ายพ่อ/แม่ และสายเลือด 2) คำเรียกญาติที่สัมพันธ์ทางสายเลือดกับคู่สมรสของ EGO ซึ่งสามารถจำแนกออกจากกันด้วยมิติความแตกต่างจำนวน 6 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุ ฝ่ายพ่อ/แม่ อายุ เพศ สายเลือด และเพศของ EGO 3) คำเรียกคู่สมรสของญาติที่สัมพันธ์ทางสายเลือดกับ EGO ซึ่งสามารถจำแนกออกจากกันด้วยมิติความแตกต่างจำนวน 6 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุ ฝ่ายพ่อ/แม่ อายุ เพศ สายเลือด และเพศของ EGO และ 4) คำเรียกคู่สมรสของญาติที่สัมพันธ์ทางสายเลือดกับคู่สมรสของ EGO ซึ่งสามารถจำแนกออกจากกันด้วยมิติความแตกต่างจำนวน 6 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุ ฝ่ายพ่อ/แม่ อายุ เพศ สายเลือด และเพศของ EGO

2.2 คำเรียกรส

อัญชลิกา (2543) ศึกษาวิเคราะห์คำเรียกรสในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น โดยการใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อเปรียบเทียบระบบคำเรียกรสในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นดังกล่าวว่ามีลักษณะความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ผลการวิจัยพบว่า ภาษาไทย 4 ถิ่นมีคำเรียกรสพื้นฐานจำนวน 8 คำเหมือนกัน ได้แก่ เบี้ยว หวาน เฝ็ม ขม เฝ็ด จืด ฝาด และมัน ซึ่งจำแนกด้วยมิติความแตกต่างจำนวน 8 มิติ ได้แก่ ปุ่มรับรส และตำแหน่งของปุ่มรับรส ความเป็นกรด รสที่ลิ้น ความแสบร้อน ความพะอืดพะอม ความชาลิ้น การรับรู้ทางจมูก และความมัน

2.3 คำเรียกลายผ้า

พิจิตรา (2547) ศึกษาชื่อและระบบการทอชิ้นมัดหมี่ของคนไทพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า ชื่อที่ใช้เรียกชิ้นมัดหมี่มี 3 ประเภท ได้แก่ 1) มัดหมี่ประเภทพื้นฐาน มีทั้งหมด 5 ประเภท ได้แก่ หมี่เปียง หมี่ลาย หมี่ขยาย หมี่ย้อย และ หมี่คั่น ซึ่งจำแนกด้วยมิติความแตกต่าง 4 มิติ คือ จำนวนเส้นพุ่ง จำนวน หมี่ในเส้นพุ่ง การใช้ลั้งไม้ ประกอบ และลักษณะด้านในเส้นพุ่ง 2) ชื่อลายเดี่ยวดั้งเดิม มีทั้งหมด 18 ชื่อซึ่งแตกต่างด้วยมิติความแตกต่าง 16 มิติ และ 3) ลายประสมดั้งเดิม มีทั้งหมด 22 ชื่อ ซึ่งแตกต่างด้วยมิติความแตกต่าง 3 มิติ ได้แก่ จำนวนลายเดี่ยวที่นำมาประสม ชนิดของลายเดี่ยวที่นำมาประสม และ ลักษณะตำแหน่งของลายที่นำมาประสม

จากการตรวจเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับภาษาเวียดนาม และคำลงท้าย ผู้วิจัยพบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับคำลงท้ายในภาษาเวียดนามเป็นจำนวนหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามผลการวิจัยของงานเหล่านั้นยังมีความขัดแย้งกันอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนที่แน่นอนและความหมายที่ชัดเจนของคำลงท้ายในแต่ละคำ ผู้วิจัยจึงต้องการใช้เกณฑ์ที่ชัดเจนในการตัดสินใจว่ามีคำลงท้ายภาษาเวียดนามเป็นจำนวนเท่าใด และต้องการใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบในการศึกษาความหมายคำลงท้าย เนื่องจากเป็นวิธีที่จะนำเสนอองค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายภาษาเวียดนามได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังต้องการพิสูจน์ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายในภาษาเวียดนามโดยการใช้แบบสอบถามซึ่งทำให้ผลการวิเคราะห์นั้นมีความชัดเจนยิ่งขึ้น